



**ØSTRE LANDSRET
DOM**
afsagt den 22. januar 2020

Sag BS-12019/2019
(11. afdeling)

A
(beskikket advokat Mads Krøger Pramming)

mod

X-kommune
(advokat Sissel Egede-Pedersen)

Biintervenient til støtte for X-kommune: KL
(advokat Søren Skjerbæk)

Retten i Nykøbing Falster har den 4. marts 2019 afsagt dom i 1. instans (sag BS-5890/2018).

Landsdommerne Lone Dahl Frandsen, Ole Dybdahl og Nina Hjorth (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har gentaget sin påstand for byretten om, at indstævnte, X-kommune, skal betale 150.000 kr. i godtgørelse for tort til appellanten med procesrente fra sagens anlæg, subsidiært et mindre beløb fastsat efter rettens skøn.

X-kommune har påstået stadfæstelse af byrettens dom, subsidiært at kommunen tilpligtes at betale et mindre beløb end påstået af appellanten, og mere subsidiært afvisning.

A har fri proces med retshjælpsdækning.

Supplerende sagsfremstilling

Den 26. februar 2015 meddelte X-kommune A afslag på socialpædagogisk støtte. Af afgørelsen fremgår blandt andet:

"D. 29. januar 2015 deltog din mor D og din moster E i et møde med direktør C og konsulent i X-sektor F.

Ved mødet fremkom din mor og moster med en forventning om, at du jf. din ansøgning om "ledsagelse, Servicelovens § 100 mv." bevilges støtte jf. lov om social service § 85.

Dette betragtes som en ansøgning, og der er derfor truffet følgende afgørelse:

Afgørelse

Der er foretaget en konkret individuel helhedsvurdering (jf. Lov om social service § 88) af dine samlede ressourcer i hverdagen.

På baggrund af den vurdering, har X-sektor, X-kommune truffet afgørelse om, at du ikke er berettiget til at modtage socialpædagogisk støtte, jf. Lov om social service § 85.

Begrundelse

På baggrund af den konkrete individuelle helhedsvurdering, er det vurderet, at du ikke er berettiget til socialpædagogisk støtte.

På baggrund af din ansøgning, samt oplysninger fra din mor, vurderes du ikke til at være i målgruppen for socialpædagogisk støtte jf. lov om social service § 85, da det ansøgte ikke ses at have et socialpædagogisk indhold udover ledsagelse."

X-kommune foretog på baggrund af klage over afgørelsen en genvurdering af sagen. Den 25. marts 2015 meddelte X-kommune, at afgørelsen om afslag på socialpædagogisk støtte fastholdtes. Kommunen traf samtidig afgørelse om, at den bevilgede ledsagerordning efter lov om social service § 97, som A blev tildelt ved afgørelse af 25. februar 2015, skulle gælde med tilbagevirkende kraft fra den 1. december 2014.

I sommeren 2015 fik A bevilget botilbud efter service-lovens § 107 på X-opholdssted i Æ-by.

I sommeren 2017 flyttede A fra X-opholdssted til et andet bo-tilbud, Y-opholdssted, i Å-by.

Ultimo november 2018 var der en drøftelse mellem Parasport Danmark/U-hold og kommunen om A's behov for ledsager til træningssamlinger.

Af e-mail af 27. november 2018 fra M i kommunens Y-center fremgår således:

"Her ved den forgangne weekends træningssamling, meldte U-holdets trænere og holdledere ud at de frabad sig at der var så mange pårørende/ledsager med fremover.

Selvfølgelig, kunne der var enkelte svømmere der forsat havde behov for at have ledersager med og dem ville der blive taget hensyn til.

Jeg havde en snak med træner og holdleder og vi var enige om at A klarer sig rigtig godt når hun er på holdet. Hun har fornuftig styr på hendes ting er godt til at følge trænerne og holdleders anvisninger udenfor bassinet. De problemer der evt. skulle opstå om A ville træner og holdleder godt kunne håndtere.

Men vi skal jo stadig følge hende, så jeg tænker at dette gør vi vel bare? Så vi følger hende til træningssamling fredag og tager hjem og tager til træningssamling om søndagen for at følge hende hjem igen?"

M skrev herefter til trænere og holdledere således:

"Efter udmelding om at ledsager og de pårørendes deltagelse skal begrænses ved træningssamlingerne og vores efterfølgende snak vedr. A, har jeg forhørt mig til min ledelse hvordan vi (Y-center) skal forholde os fremadrettet vedr. ledsagelse af A til træningssamlinger.

Meldingen jeg har fået tilbage er: Y-center skal fortsætte som hidtil støtte til og fra træningssamling, samt socialpædagogisk støtte under opholdet), indtil der foreligger en ny afgørelse i Ankestyrelsen. Så vi skal bare være der.

Jeg er fuldstændig enig med jer at A klarer sig rigtig fint under opholdet på træningssamlingerne.

Jeg har meldt ud til mit teams vagtplanlæggere at jeg også bliver sat på til at følge A til næste samling og at vi får en snak, når nu det ikke kan være anderledes."

Parasport Danmark/U-hold meddelte på baggrund heraf den 29. november 2018:

"Hej M.

Det må vi tage til efterretning, men I må hurtig tage til overvejelse ift. Malmø og OL Dubai, da dette gælder samme vilkår.

Samling i Vejen (OL-samling) er uden ledsagere, Malmø er med holdledere og trænere, og selve Dubai kan ingen udover trænerne deltage.

Hvis dette kan lade sig gøre, må vi fra U-holds side stille os undrende over for, at det kan lade sig gøre med nogle af samlingerne og ikke andre.

"Gidseltageren" bliver A, som ud fra U-holdstræneres synspunkt er meget velfungerende, afholdt og socialt god på samlingerne, og de problemer hun må støde på her bliver løst i fællesskab med os, når det er relateret til svømningen og øvrigt samvær under opholdet.

U-holdet er ikke mhp. socialpædagogisk støtte, og hvad de unge har af div. problematikker snakker vi om ved behov. Man kan må også vende den om og sige, at de unge har "frikvarter", dyrker deres elitesport og det fællesskab der er netop her - uden krav om stillingtagen til div. hverdagsproblematikker.

De unge er udtaget ud fra svømmekrav, skal kunne agere selvstændigt i svømmeregion, og indgå i gruppen af udvalgte svømmere."

Kommunen traf efter høring af A den 18. januar 2019 følgende afgørelse:

"X-center i X-kommune, har d. 28. 12. 2018 sendt et partshøringsbrev om påtænkt ophør af socialpædagogisk støtte § 85 jfr. Lov om Socialservice i forbindelse med din deltagelse i som-merstævner/samlinger.

X-center har d. 07. 01. 2019 modtaget parts-høringssvar fra din mor.

Af partshøringssvaret af d. 06. 01.2019 fremgår det blandt andet:

"I ovenstående forbindelse skal oplyses, at der er enighed i, at A – heldigvis – ikke længere har behov for pædagogisk støtte under selve træningssamlingerne, idet hun via den støtte hun hidtil har fået, har lært rigtig meget i forhold til at kunne begå sig i sociale sammenhænge, ligesom hun får fin hjælp af de ledere, som er med til samlingerne. Dejligt at se, at A har udviklet sig positivt via en rigtig god socialpædagogisk indsats.

Der er derimod ikke enighed i forhold til at fratage A støtte til at komme frem og tilbage med offentlige transportmidler til svømmesamlinger. Det er med stor undren, at læse X-kommunes argumentation for dette. Der lægges en mailkorrespondance mellem støtte-kontakt-personen M og holdleder N fra landsholdet til grund for ophør af bevilling på § 85 støtte til transport til træningssamlinger samt en begrundelse om, at støttepersonerne anbefaler, at træning i at benytte offentlig transport lægges i nærområdet. "

X-center har nu behandlet de indkomne oplysninger og er kommet frem til, at der er kommet oplysninger, som begrundet en ændring i det påtænkte ophør.

X-center bevilger socialpædagogisk støtte jfr. Lov om Social Service § 85 til træning af brugen offentlige transportmidler fra din bopæl og til V-by station og fra V-by station til din bopæl i forbindelse med din deltagelse i svømmestævner/samlinger.

Dette vurderes at være hensigtsmæssigt i forhold til at du kan opbygge en struktur, rutine og fortrolighed i forhold til at komme frem til V-by station, da V-by station er den station, hvor skiftet sker. Støtten til dette har det formål, at du, på sigt, bliver i stand til at tage offentlige transportmidler selv fra din bopæl til V-by station og tilbage igen.

Fra V-by station til bestemmelsesstedet for stævner/ samlinger og fra bestemmelsesstedet for stævner/ samlinger til V-by station har du mulighed for fælles kørsel med de andre deltagere i sommerstævner/ samlinger. Derudover, kan du benytte dig af din bevilling til ledsagelse jfr. Lov om Social Service § 97 fra V-by station til bestemmelsesstedet for stævner/ samlinger og fra bestemmelsesstedet for stævner/ samlinger til V-by station, i tilfælde af, der ikke er mulighed for fælles kørsel.

Det vurderes samtidigt, at en socialpædagogisk støtte jfr. § 85 til træning i brugen af offentlige transportmidler fra V-by station til bestemmelsesstedet for stævner/samlinger ikke er formålstjenligt, idet der ikke er tale om gengangere i forhold til de byer, hvor svømmestævner/ samlinger afholdes. Derfor kan der ikke opbygges en struktur, genkendelighed og rutine i forhold til brugen af offentlige transportmidler fra V-by og til den endelige destination.

X-center vurderer, at din bevilling til ledsagelse jfr. lov om Social service § 97 kan dække dit behov for ledsagelse under transport med offentlige transportmidler til og fra V-by station i forbindelse med svømmestævner/ samlinger, i fald af, at der ikke er mulighed for fælles kørsel fra V-by station af.

Afgørelse

X-center ophører socialpædagogisk støtte jfr. lov om Social Service § 85 under selve svømmestævner/ samlinger pr. 31. 01. 2019, det vurderes, at der ikke længere er behov herfor, da de behov du har, dækkes via den støtte du får fra holdledere og trænere.

X-center bevilger socialpædagogisk støtte jfr. § 85 til ledsagelse under transport til svømmestævner/ samlinger fra din bopæl til V-by station og igen fra V-by station til din bopæl, da det vurderes at være hensigtsmæssigt i forhold til at du kan opbygge en struktur, rutine og fortrolighed i forhold til at komme frem til V-by station, da V-by station er den station, hvor skiftet sker. Støtten til dette har det formål, at du, på sigt, blive i stand til at tage offentlig transportmidler selv fra din bopæl til V-by station og tilbage igen. Bevillingen er gældende fra d. 01. 02. 2019.

X-center ophører socialpædagogisk støtte jfr. § 85 i Lov om Social Service til ledsagelse under transport til svømmestævner/ samlinger pr. 31. 01. 2019 fra V-by station og til bestemmelses-

stedet for stævner/ samling og fra bestemmelsesstedet for svømmestævner/ samlinger til V-by station, da det ikke vurderes at være formålstjenligt, idet der ikke er tale om gengangere i forhold til de byer, hvor svømmestævner/ samlinger afholdes. Derfor kan der ikke opbygges en struktur, genkendelighed og rutine i forhold til brugen af offentlige transportmidler fra V-by og til det endelige bestemmelsessted for afholdelse af stævner/ samlinger.

Din bevilling til ledsagelse jfr. § 97 i Lov om Social Service kan anvendes til resten af turen fra V-by station og til det endelige bestemmelsessted for svømmestævner/ samlinger og retur, i fald af, at der ikke er mulighed for fælles kørsel fra V-by station til bestemmelsesstedet for afholdelse af stævner/ samlinger og retur igen.”

For landsretten er fremlagt oplysninger om A's anvendelse af ledsagertimer i årene 2016-2019. Det fremgår heraf, at A ved udgangen af 2018 havde en beholdning på 90 ubenyttede ledsagertimer.

Forklaringer

Der er for landsretten afgivet forklaring af A's mor, D, samt repræsentanter for X-kommune, F og K.

D har supplerende forklaret, at ledsagertimerne bliver brugt til biografture, shopping, ture i BonBon-Land, byture m.v. Ansættelse af ledsager foregår på den måde, at A selv kan vælge sin ledsager, som så bliver godkendt af kommunen. Ledsageren er formelt ansat af kommunen. A er ikke nogen ”hård” arbejdsgiver, og hun presser ikke på for at komme på ture, hvis ledsageren har travlt.

Hun kendte ikke til regnskaberne for ledsagertimer i 2016 til 2019, før de blev fremlagt ved sagens behandling i byretten.

Når der fra april måned 2017 blev brugt færre ledsagertimer skyldtes det, at A's ledsager, H, blev gravid og sagde op. Der skulle derfor ansættes en ny. Det blev H's søster, O. H og O er begge kusiner til A. Da O blev ansat, begyndte A at bruge ledsagerordningen igen, men i marts 2018 stoppede O, fordi hun havde fået fast stilling et andet sted. Et par måneder senere blev P ansat. Det var vist i maj 2018. P var ikke i familie med A. Det var først under hovedforhandlingen i byretten, vidnet blev bekendt med, at P ikke har indsendt timesedler til kommunen for afholdte ledsager-timer. Vidnet ringede til kommunen, hvor hun talte med Q fra ledsagerkontoret. Hun kunne også have talt med F, som hun normalt er i dialog med, men hun ringede bare direkte til ledsagerkontoret, som hun plejer, når der er om noget med ledsagerordningen. Q oplyste, at

det ikke var unormalt, at ledsagere ikke indsendte deres timesedler, da det ikke var på grund af lønnen, de påtog sig arbejdet med at være ledsager.

Vidnet mener, at P brugte stort set alle de bevilligede ledsagertimer. P har bl.a. været med A på juleindkøb og i BonBon-Land. Hun blev derfor meget overrasket over, at der slet ikke var registreret en eneste time fra P. Den 1. marts 2019 blev der ansat en ny ledsager, R.

F har supplerende forklaret, at der var planlagt et møde i kommunen inden A fyldte 18 år, men pga. afbud blev det ikke afholdt. Det er normalt, at der afholdes et møde om overdragelse fra barn til voksen, og der burde have været afholdt et møde, hvor det blev aftalt, hvad der skulle ske henset til A's behov. Da mødet blev aflyst, blev D i stedet opfordret til at lave en konkret ansøgning.

Regnskaberne for ledsagerordningen 2016 til 2019 viser, at ledsagerordningen ikke blev brugt fra 2018. Vidnet har ikke været med til at lave skemaerne. Vidnet kender ikke P, men det lyder sandsynligt, at hun blev ansat efter H og O. Det er ikke normalt, at kommunalt ansatte ledsagere ikke indsender regnskab. Hun har ikke erfaring med, at dette skulle være sket tidligere, og hun synes, at det lyder usandsynligt. Vidnet sidder på kontor med Q, men hun kender ikke til, at der skulle have været en telefonsamtale mellem D og Q herom. Q har heller ikke nævnt noget om en sådan telefonsamtale over for vidnet, hvilket ville have været naturligt, da vidnet er A's kontaktperson.

Baggrunden for, at der den 18. januar 2019 blev truffet afgørelse om ophør af socialpædagogisk støtte, var, at der kom to henvendelser fra svømmeforbundet om, at forbundet ikke ønskede, at A bliver ledsaget til svømmestævnerne, fordi det var unødvendigt. Den første henvendelse reagerede kommunen ikke på, da man på grund af Ankestyrelsens afgørelse af 29. maj 2017 ikke fandt, at tiden var til at ændre det. Det var først efter anden henvendelse, at der blev enighed om at ophøre med den socialpædagogiske støtte. D var enig heri, men hun mente, at det stadig var nødvendigt med støtte til transport, når A skulle til stævnerne. Der blev herefter bevilget transport, når A skulle til V-by, hvorfra der er fælleskørsel. Dette var velbegrundet, idet turen indebærer et skifte i P-by.

Det er hendes indtryk, at A hele tiden har kunnet deltage i svømmestævnerne alene, og at det ikke er den socialpædagogiske støtte til stævnerne i perioden fra den 1. august 2017 til den 18. januar 2019, der har gjort forskellen.

Koncepterne for svømmestævnerne er ret tydelige, og det går blandt andet ud på, at svømmerne skal kunne klare sig uden at have ledsagere med til stævner-

ne. Kommunen har ikke på nogen måde været involveret i de internationale stævner, A har deltaget i.

Det var aftalt med bostedet X-opholdssted, at man der skulle stå for implementeringen af den app, som skulle hjælpe A. Man mente at det ville være uproblematisk, da hun er god til alt online. Det var også aftalt med X-opholdssted, at personalet der skulle indhente oplysninger fra svømmetilbuddet, så det kunne indgå i app'en, hvordan A kunne komme frem og tilbage. Dette skulle give hende den nødvendige struktur.

Kommunen blev bekendt med problemet med implementering af app'en i december 2016, men det var først i foråret 2017, at det blev klart, at "X-opholdssted" ikke kunne håndtere opgaven med at implementere app'en, og at bostedet havde svært ved at håndtere A i det hele taget. Konsekvensen blev, at der blev fundet et andet sted til A, og hun flyttede den 1. august 2017.

I dag er A glad. Det er en fornøjelse at se hende i et bofællesskab med syv andre i sin egen lejlighed. Hun har gjort sin STU færdig. Hun har også fået installeret app'en, men har ikke brug for den. Hun er nu begyndt i beskæftigelse i X-virksomhed i Q-by. Hun tager toget alene frem og tilbage. Der var en dag, hvor toget ikke kørte som planlagt. A ringede til pædagogen og sagde, at hun ville tage bussen i stedet. Hun havde selv styr på det. Når A er i kendt terræn, har hun ikke problemer med at komme rundt alene.

K har supplerende forklaret, at hun er leder af afdelingen, der står for bevillingerne. Før A fyldte 18 år, havde hun ikke socialpædagogisk støtte. Det er der ikke hjemmel til. I stedet havde hun en ledsagerordning efter lov om social service § 41. Det er normalt at bruge § 41 som supplement til at få familielivet til at hænge sammen. Desuden havde A 15 timers ledsagelse om måneden efter § 45, som er en pendant til § 97.

Kommunens Kvalitetsstandard for socialpædagogisk støtte, jf. lov om social service § 85, er en udmøntning af lovbestemmelsen. Det er et styringsredskab for at sikre ensartede visitationsafgørelser. Der er forskellige kvalitetstandards fra kommune til kommune. Kvalitetsstandarden bliver fastsat af kommunalbestyrelsen.

Det er vidnets opfattelse, at kommunen har overholdt sine egne kvalitetsstandards i forbindelse med A, og at Ankestyrelsen i afgørelsen af 29. maj 2017 er gået meget ned i detaljen. Hun er forundret over, hvor detaljeret og præcis afgørelsen er i netop denne sag, og at Ankestyrelsen har blandet sig i det uøvede skøn. Det er unormalt, at Ankestyrelsen går ind og siger præcis, hvilken hjælp der skal gives. Hun er ikke enig i Ankestyrelsens kritik.

For at være berettiget til socialpædagogisk støtte skal det have til formål at udvikle modtageren. A var vant til at komme til svømmestævner, og der var derfor ikke grundlag for en socialpædagogisk indsats der. Vidnet mener derfor, at det ville være problematisk i forhold til proportionalitetsprincippet at give socialpædagogisk støtte til deltagelse i svømmestævner. A havde 15 timers ledsagelse pr. måned efter § 97. Efter § 97 gælder der ikke noget proportionalitetsprincip.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

A har i sit påstandsdokument yderligere anført blandt andet:

”Tortgodtgørelse

...

Det gøres gældende, at der ikke i vurderingen af krænkelsens grovhed bør tages udgangspunkt i, at det med familiens mellemkomst – trods kommunens ansvarspådragende sagsbehandling – lykkedes at afværge den uoprettelige skade i form af endt landsholdskarriere.

Det forhold, at A således alligevel kunne deltage i disse landsholdssamlinger, skyldes ikke X-kommune, men alene, at A's familie har kæmpet for at afbøde konsekvenserne af X-kommunes fejlagtige, mangelfulde og ulovlige sagsbehandling.

Havde A ikke været så heldig at have en familie, der kunne påtage sig dette, ville konsekvensen have været, at A i en periode på næsten 3 år, havde været afskåret fra at deltage i landsholdssamlingerne, og dermed ikke kunne have fortsat sin landsholdskarriere.

Selvom det således lykkedes A at deltage i samlingerne, er dette sket uden den socialpædagogiske støtte som hun utvivlsomt var berettiget til, ligesom hun ikke modtog socialpædagogisk støtte i form af ledsagelse til og fra svømmestævnerne.

Ved vurderingen af krænkelsens grovhed må der lægges vægt på det langvarige forløb med gentagne grove sagsbehandlingsfejl, startende med kommunens tilsidesættelse af forpligtelsen til af egen drift at sikre, at et barn med alvorlige handicap ikke står uden støtte, når det fylder 18 år og efterfølgende ikke at behandle ansøgninger om støtte, til manglende sagsoplysning og gentagne forkerte afgørelser, der hjemvises af Ankestyrelsen, afsluttende med en klart ulovlig tilsidesættelse af Ankestyrelsens afgørelse.”

KL, der er indtrådt til støtte for kommunens påstand under anken, har i sammenfattende processkrift af 28. november 2019 anført blandt andet (henvisninger til sidetal i ekstrakt og materialesamling m.v. er udeladt):

"Sagens retlige temaer

1.1 A ønsker som appellant med denne sag at få landsrettens principielle stillingtagen til, om der kan tilkendes en borger en tort(lignende) godtgørelse for tabt livskvalitet som følge af påståede sagsbehandlingsfejl konkret i form af påståede manglende eller forsinket tildeling af støttende ydelser efter serviceloven. Dette i situationer, hvor borgeren ikke har lidt et økonomisk tab, og der dermed ikke er grundlag for erstatning, og hvor de almindelige betingelser for tort heller ikke ses at være opfyldt.

1.2 I den forbindelse gør A **for det første** gældende, at dette krav kan støttes på national dansk ret i form af erstatningsansvarslovens § 26. **For det andet** gør A gældende, at den manglende socialpædagogisk støtte skulle udgøre et ulovligt indgreb i A's ejendomsret i strid med EMRK tillægsprotokol 1.

Begge disse synspunkter **bestrides**.

1.4 For så vidt angår sagens **faktuelle forhold** – herunder beskrivelsen af den skete sagsbehandling i forhold til gældende lovgivning – kan KL tilslutte sig det af X-kommune anførte, hvortil der henvises.

1.5 KL kan videre tilslutte sig de af X-kommune anførte **anbringender** til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse/stadfæstelse, hvortil der generelt henvises.

1.6 I forhold til sagens **mere principielle aspekter** – i form af muligheden for at blive tilkendt tort efter national ret eller EMRK tillægsprotokol artikel 1 for en manglende eller forsinket velfærdsydelse – har A's advokat i pressen givet udtryk for, at *"Spørgsmålet i retten bliver, om der kan gives tort godtgørelse for tabt livskvalitet"*. Hertil er det KL's opfattelse, at der ganske enkelt ikke er grundlag for eller hjemmel til at imødekomme det rejste (tort)krav hverken efter national ret eller efter EMRK.

2. Erstatningskrav efter national dansk ret

2.1 Efter national dansk ret forudsætter et erstatningsansvar for offentlige myndigheder, at alle de sædvanlige erstatningsbetingelser er opfyldt – herunder gives der alene erstatning, såfremt der er lidt et (værnet) økonomisk tab.

2.2 Konkret er det ubestridt, at A ikke har lidt et tab, hvorfor et erstatningskrav er udelukket allerede af denne grund. A støtter da heller ikke sin påstand på et anbringende om ret til erstatning for økonomisk skade – herunder gøres

det ikke gældende, at A har været "tvunget" til at afholde udgifter, som eller skulle være afholdt af X-kommune.

2.3 Retten skal derfor slet ikke tage stilling til, om der er grundlag for erstatning for et økonomisk tab.

3. Tortkrav efter national dansk ret

3.1 Konkret er A's synspunkt, at den manglende tildeling af socialpædagogisk støtte udgør et sådant tab af livskvalitet, at dette skulle give adgang til tort efter erstatningsansvarslovens § 26.

3.2 Erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, fastslår, at:

"Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort."

3.3 Det følger derfor direkte af erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, at der alene ydes tort, såfremt der er sket en retsstridig krænkelse på en af de i bestemmelsen oplistede måder.

3.4 En eventuel konstatering af, at der er sket overtrædelse af forpligtelserne efter serviceloven, kan endvidere ikke i sig selv danne grundlag for et krav om (tort)godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, idet et erstatningsansvar for tort efter denne bestemmelse forudsætter en retsstridig krænkelse af en vis grovhed.

3.5 I den forbindelse giver national dansk ret ganske enkelt ikke adgang til tort godtgørelse for "tabt livskvalitet" ved (påstået) manglende tildeling af en støttende social foranstaltning. KL kan i den forbindelse tilslutte sig X-kommunes synspunkter om, at betingelserne for tildeling af tort efter erstatningsansvarslovens § 26 ikke er opfyldt.

3.6 Adgang til tortgodtgørelse i sådanne situationer vil være et markant **nybrud** i dansk ret, som vil indebære, at der i langt flere situationer vil blive rejst sager over for landets myndigheder med krav om (tort)godtgørelse for ikke-økonomisk skade.

3.7 I stedet for tildeling af tort er retsstillingen i Danmark på det kommunale område – herunder inden for socialretten – at såfremt det konstateres, at en kommune måtte have begået en fejl i en borgers sag, og borgeren i en periode ikke har fået den konkrete ikke-økonomiske vel-færdssydelse, vil borgeren, fra det tidspunkt fejlen konstateres, ud fra et samlet skøn blive tildelt den korrekte og nødvendige ydelse i den givne situation. I den forbindelse kan det også konkret indgå i vurderingen, om der som følge af borgerens situation eventuelt i en periode er behov for at iværksætte yderligere kompenserende foranstaltninger.

3.8 Derimod giver en manglende tildeling af ikke-økonomiske vel-færdssydelser fx socialpædagogisk støtte hverken efter lovgivningen eller retspraksis adgang til, at borgeren – udover tildeling af korrekt støtte – skal modtage en økonomisk compensation begrundet i eksempelvis "tabt livskvalitet".

4. National retspraksis

4.1 I U.2010.1394 H, som angik en situation, hvor spørgsmålet var, om en kommune var **erstatningsansvarlig for påstået økonomisk tab** som følge af udgifter til et efterskoleophold for en elev med store læseproblemer, udtalte Højesteret:

"Det fremgår af de sagkyndiges udtalelser, at specialundervisningen i perioder blev varetaget af lærere uden tilstrækkelige faglige forudsætninger for kvalificeret specialundervisning, og at A på Y Skole alene modtog kompenserende specialundervisning. Det fremgår endvidere, at der ikke i det forelagte materiale er tegn på, at der blev gennemført en egentlig udredning af A's læse- og stavemangfoldigheder, hvilket efter de sagkyndiges opfattelse kan have forringet grundlaget for en kvalificeret specialundervisning.

Af de grunde, der er anført af landsrettens mindretal, finder Højesteret imidlertid, at der ikke er grundlag for at fastslå, at den specialundervisning, A modtog fra X og Y Skole, samlet set med hensyn til omfang og indhold ikke levede op til kravene i folkeskoleloven og bekendtgørelsen om specialundervisning. Der er derfor ikke grundlag for at pålægge kommunen erstatningsansvar."

Uanset at manglende iværksættelse af mulige tiltag kunne have forringet sagsøgerens udbytte af undervisningen – og dermed virket velfærdsforringende – er et erstatningsansvar udelukket, såfremt de iværksatte tiltag lever op til minimumskravene efter lovgivningen.

Lever de iværksatte tiltag ikke op til minimumskravene, vil de øvrige betingelser for ifaldelse af et erstatningsansvar fortsat skulle være opfyldt, ligesom der i øvrigt i praksis kun kan blive tale om erstatning ved klare fejl, jf. nedenfor.

4.2 I forhold til muligheden for **tortgodtgørelse** kan der henvises til U.2006.1120H, hvor Sundhedsstyrelsen havde tilsidesat sin tilsynspligt efter centralstyrelsesloven ved ikke at have reageret tilstrækkeligt hurtigt efter, at en overlæge havde rettet henvendelse om, at der havde vist sig problemer med en type knoglecement, som blev benyttet ved hofteoperationer. Højesteret fandt i overensstemmelse med Østre Landsret, at tilsidesættelsen af tilsynspligten ikke var sket under sådanne særligt krænkende, ydmygende eller hånende omstændigheder, der var egnet til at krænke den pågældende borgers selv- og æresfølelse, at der var grundlag for at tilkende en borger tortgodtgørelse i medfør af erstatningsansvarslovens § 26.

4.3 I forhold til spørgsmålet om **tabt livskvalitet** kan der henvises til en utrykt afgørelse fra Københavns Byret af 17. december 1999. Sagen vedrørte spørgsmålet om krav på erstatning eller økonomisk kompensation for den ulempe, det havde medført, at nogle borgere i strid med serviceloven var blevet frakendt deres hjemmehjælp – altså tabt livskvalitet.

Kommunen blev i sagen frifundet, idet retten for det første fandt, at da der ikke var lidt et tab, var der ikke grundlag for et erstatningsansvar efter dansk rets almindelige regler. I forhold til muligheden for godtgørelse/kompensation udtalte retten for det andet:

"Uanset at det kan have indebåret stort ubehag for sagsøgerne at måtte være uden hjælp til rengøring og indkøb, finder retten ikke, at ulempen har været af så alvorlig karakter, at sagsøgerne kan kræve kompensation for denne, der i øvrigt ikke har været forbundet med noget økonomisk tab."

4.4 I artiklen "Offentlige myndigheders erstatningsansvar" (U.2004B.383) har Bernhard Gomard sammenfattet retstilstanden bl.a. på baggrund af dommen fra Københavns Byret, og i den forbindelse konkluderet:

"Retspraksis har dog ikke formuleret en klar generel regel om, at offentlige myndigheder kun har erstatningsansvar for væsentlige, klare fejl, men resultatet i adskillige domme stemmer overens med en sådan regel. Baggrunden for en regel af dette indhold er vel, at den offentlige sektor handler pligtmæssigt og ansvarsbevidst. Der er kun ringe behov for at bruge erstatningsansvar præventivt som en skadesforebyggende foranstaltning."

4.5 **Alt i alt** følger det derfor af retspraksis, at dansk ret ikke giver grundlag for, at tildele A tort for "tabt livskvalitet" vedrørende uenighed om tildeling af støtte til transport i forbindelse med idrætsaktiviteter.

5. EMRK

5.1 KL kan overordnet tilslutte sig X-kommunes synspunkter om, hvorfor der i denne sag ikke er grundlag for at anse EMRK for krænket.

5.2 Det gør sig i den forbindelse overordnet gældende, at selv for det tilfælde, at den støtte til transport/ledsagerordning i forbindelse med deltagelse i idrætsaktiviteter, som A til stadighed har fået, omfangsmæssigt ikke fuldt måtte have levet op til kravene efter serviceloven, udgør dette forhold ganske enkelt ikke en krænkelse af A's menneskerettigheder hverken efter EMRK tillægsprotokol nr. 1, artikel 1 eller andre dele af EMRK.

5.3 EMRK tillægsprotokol nr. 1, artikel 1

5.3.1 A gjorde i processkrift 1 for byretten supplerende gældende, at EMRK tillægsprotokol nr. 1, artikel 1: *"omfatter berettigede forventninger på at modtage sociale ydelser, jf. eksempelvis Stec m.fl. mod Storbritannien (65731/01 og 65900/01) præmis 54 og Béláne Nagy mod Ungarn (53080/13), præmis 74-79"*.

5.3.2 Dette citat, og det anbringende A gør gældende i forhold til anvendelsesområdet for EMRK tillægsprotokol nr. 1, artikel 1, i forhold til nærværende sag, har ikke støtte i de nævnte domme.

5.3.3 For så vidt angår Stec m.fl. mod Storbritannien (65731/01 og 65900/01) var hovedspørgsmålet i den sag, om en forskel i folkepensionsalder mellem mænd 65 år og kvinder 60 år og de afledte konsekvenser heraf udgjorde en krænkelse af EMRK, idet personer af begge køn fik et indkomsttab i forhold til personer af det andet køn i forskellige situationer — bl.a. ved at en ret til en tilskadekomstlignende pension ophørte, når personen nåede pensionsalderen.

For det første forekommer A's henvisning til præmis 54 som en fejl, idet præmis 54 handler om, hvad der er enighed om i sagen.

For det andet bemærkes, at det følger af EMD's opsummering af de generelle retsprincipper i præmis 53, at:

"Finally, since the applicants complain about inequalities in a welfare system, the Court underlines that Article 1 of Protocol No. 1 does not include a right to acquire property. It places no restriction on the Contracting States' freedom to decide whether or not to have in place any form of social security scheme, or to choose the type or amount of benefits to provide under any such scheme. If, however, a State does decide to create a benefits or pension scheme, it must do so in a manner which is compatible with Article 14 of the Convention."

Som det fremgår, understregede EMD, at der **ikke** følger nogen ret af tillægsprotokol 1, artikel 1, til at erhverve rettigheder i form af sociale velfærdsydelse. Allerede af den årsag er A's synspunkter om tillægsprotokol 1, artikel 1, ikke relevante.

For det tredje konkluderer EMD i øvrigt i præmis 63 i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt forskelsbehandlingen mellem køn i forhold til adgangen til velfærdsydelse:

"In conclusion, the Court finds that the difference in State pensionable age between men and women in the United Kingdom was originally intended to correct the disadvantaged economic position of women. It continued to be reasonably and objectively justified on this ground until such time as social and economic changes removed the need for special treatment for women. The respondent State's decisions as to the precise timing and means of putting right the inequality were not so manifestly unreasonable as to exceed the wide margin of appreciation allowed it in such a field (see paragraph 52 above). Similarly, the decision to link eligibility for REA to the pension system was reasonably and objectively justified, given that this benefit is intended to compensate for reduced earning capacity during a person's working life. There has not, therefore, been a violation of Article 14 of the Convention taken in conjunction with Article 1 of Protocol No. 1 in this case."

Også af den årsag er det meget vanskeligt at følge A's synspunkter om, at *Stec m.fl. mod Storbritannien* (65731/01 og 65900/01) kan påberåbes til støtte for, at kravet om tab af velfærdsydelse skulle udgøre en krænkelse af EMRK tillægsprotokol 1, artikel 1 – særligt i lyset af, at der konkret alene er uenighed om mængden af støtte til transport/ledsagelse til idrætsaktiviteter.

Om noget illustrerer *Stec m.fl. mod Storbritannien* (65731/01 og 65900/01) blot, at det kan være berettiget at differentiere på baggrund af alder/livssituation i forhold til de velfærdsgoder/omfanget af disse, som tildeles borgere. Heraf følger også, at det i forhold til A er fuldt foreneligt med EMRK, såfremt der efter national ret er forskel på den støtte, et barn under 18 år kan få sammenholdt med en voksen over 18 år.

5.3.4 For så vidt angår Bélane Nagy mod Ungarn (53080/13) handlede den sag om en borger, der blev tilkendt invalidepension i 2001, men som følge af nye lovkriterier mistede retten til fortsat invalidepension i 2010. Ved en lovændring i 2012 blev adgangen til "*disability pension*" ændret til "*disability allowance*". Borgeren opfyldte de ændrede helbreds-kriterier for tildeling af "*disability allowance*", men da borgeren ikke pr. 31. december 2011 havde været berettiget til "*disability pension*", og da hun – som følge af historikken i hendes sag – heller ikke havde akkumuleret nok dage på "*social security*", var hun alligevel ikke berettiget til "*disability allowance*".

I den helt særlige situation, hvor borgeren tidligere gennem 9 år havde haft ret til invalidepension og som følge af særlige overgangsregler, der ramte borgeren særlig hårdt på det individuelle plan og fratog borgere det tidligere tildelte og ellers relevante forsørgelsesgrundlag, kunne borgeren undtagelsesvist påberåbe sig berettigede forventninger efter EMRK tillægsprotokol 1, artikel 1.

Bélane Nagy mod Ungarn (53080/13) omhandler derfor en helt særlig situation, og den er derfor ganske enkelt ikke relevant i forhold til nærværende sag.

Det bemærkes hertil, at Bélane Nagy mod Ungarn (53080/13) slet ikke omhandlede det forhold, at borgeren i første omgang i 2010 efter 9 år mistede retten til invalidepension, men derimod omhandlede, at borgeren på et individuelt plan i 2012 blev ramt særlig hårdt af de efterfølgende overgangsregler til den nye form for "*disability allowance*". I den forbindelse blev hun "*subjected to a complete deprivation of any entitlements*", præmis 123.

I den forbindelse støtter præmisserne 74-79 for så vidt blot, at der ikke tilnærmelsesvist er grundlag for at statuere, at A ud fra berettiget forventninger skulle have et retskrav efter EMRK, tillægsprotokol 1, artikel 1 på støtte til transport.

5.4 A har i ankereplikken anført:

"Det gøres hertil gældende, at det følger af fast retspraksis, jf. eksempelvis U.2017.3272Ø og U.2017.2929H, at en konstateret krænkelse af EMRK udgør et tilstrækkeligt ansvarsgrundlag for et godtgørelseskrav. Der gælder således et objektivt ansvar for krænkelse af EMRK."

Altså et synspunkt om, at enhver konstateret krænkelse af EMRK per se danner grundlag for et krav på godtgørelse.

5.5 Det **bestrides**, at der er støtte i retspraksis for et sådant synspunkt. Overordnet henvises til det anførte i biintervenientens indlæg af 28. august 2019.

5.6 Derudover bemærkes, at **for det første** forudsætter konstatering af, at en

myndighed har krænket EMRK i forhold til en borger bl.a., at forholdet kan tilregnes myndigheden. Myndigheder er således ikke objektivt ansvarlige for, at en borger måtte have været udsat for forhold, som i øvrigt udgør en krænkelse af EMRK. I den forbindelse skal forholdet selv sagt også være af en sådan grovhed, at det overhovedet er omfattet af EMRK's anvendelsesområde.

For det andet er det ikke enhver krænkelse af EMRK, som medfører ret til en godtgørelse. Således udtalte Højesteret netop i U.2017.2929H som A henviser til i replikken, at:

"Udlændingemyndighederne har gjort gældende, at det er en betingelse for at tilkende A en godtgørelse, at myndighederne har handlet culpøst. Ifølge Menneskerettighedsdomstolens praksis udgør en ret til erstatning eller godtgørelse, der er betinget af, at en offentlig myndighed har begået fejl eller forsømmelser, imidlertid ikke et tilstrækkeligt effektivt retsmiddel efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 13, jf. Domstolens dom af 20. januar 2004 i sag 48339/99 (Kangasluoma mod Finland), præmis 43 og 48. Højesteret tiltræder derfor, at det følger af artikel 13 sammenholdt med princippet i erstatningsansvarslovens § 26, at A skal tilkendes en godtgørelse, hvis han i henhold til Menneskerettighedsdomstolens praksis efter konventionens artikel 41 ville have ret til godtgørelse.

"Efter Menneskerettighedsdomstolens praksis er det ikke enhver krænkelse af konventionen, der medfører krav på godtgørelse. Det følger således af Domstolens dom af 18. september 2009 i sag 16064/90 (Vamava og andre mod Tyrkiet), at der må sondres mellem de tilfælde, hvor krænkelse har medført bl.a. »evident trauma, whether physical or psychological, pain and suffering, distress, anxiety, frustration, feelings of injustice or humiliation, prolonged uncertainty, disruption of life«, og de tilfælde, hvor en anerkendelse af den krænkelse, som er overgået klageren, er »a powerful form of redress in itself.« (Det fremgår endvidere, at i mange tilfælde, hvor en lov, procedure eller praksis ikke lever op til konventionen, er en konstatering heraf tilstrækkelig til at rette op på forholdet, mens krænkelsen i andre tilfælde har haft en sådan påvirkning af klagerens »moral well-being«, at der er behov for yderligere oprejsning, herunder i form af en godtgørelse."

5.7 For det tredje følger det af EMD's retspraksis i forhold til Tillægsprotokol 1, artikel 1, **dels** at der ikke efter Tillægsprotokol 1, artikel 1, gælder en pligt for staterne til at indrømme borgerne specifikke sociale ydelser, **dels** at fratagelse af en ydelse/manglende tildeling af en social ydelse kun i særlige tilfælde kan medføre ret til en godtgørelse/økonomisk compensation.

5.8 Konkret udgør valg af støtteform i forhold til tildeling af socialpædagogiske støtteforanstaltninger ganske enkelt ikke et indgreb i ejendomsretten –og så meget desto mindre et indgreb i ejendomsretten, som tillige udgør en overtrædelse af EMRK artikel 14. Dette gør sig så meget desto mere gældende i lyset af, at sagsøger som anført i præmisserne i den indankede dom rent faktisk har deltaget i de pågældende svømmestævner. Der henvises i øvrigt til det af X-kommune anførte i sagens processkrifter.

5.8.1 Det bemærkes i øvrigt, at det følger af kommunestyrelseslovens § 50 b, at undlader kommunalbestyrelsen at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan Ankestyrelsen (kommunaltilsynet) pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder (den såkaldte fogedfunktion).

5.8.2 Det antages, at i det omfang en bindende afgørelse truffet af en rekurs- eller sektortilsynsmyndighed ikke efterleves af en kommune, og myndigheden ikke selv har tilstrækkelige midler til at formå kommunen hertil, påhviler det Ankestyrelsen (Tilsynet) at reagere om fornødent med fastsættelse af tvangsbøder efter bestemmelsen i kommunestyrelseslovens § 50 b.

5.8.3 Adgangen for Ankestyrelsen til med tvangsbøder at gennemtvinge en afgørelse fra en rekursmyndighed indebærer således, at der allerede i det offentligt retlige tilsynssystem findes midler til gennemtvængelse af en afgørelse truffet af Ankestyrelsen som rekursmyndighed i sociale sager.

5.8.4 Det er KL's opfattelse, at – i det omfang det i en sag måtte være nødvendigt – udgør adgangen for Ankestyrelsen til pålæg af tvangsbøder det rette, effektive og af Folketinget vedtagne retsmiddel til gennemtvængelse af afgørelser truffet af Ankestyrelsen.

5.8.5 Disse retlige muligheder for konstateringen af en fejl eller gennemtvængelsen af et krav gør også, at der under alle omstændigheder ikke er grundlag for at tilkende en godtgørelse efter EMRK selv for det tilfælde, at landsretten mod forventning når til, at X-kommune har krænket EMRK tillægsprotokol 1, artikel 1, jf. hertil også U.2017.2929 H som citeret ovenfor.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten tiltræder af de af byretten anførte grunde, at sagen ikke skal afvises.

Landsretten bemærker om sagen i øvrigt, at A i dag er 23 år. Hun er autist, synshandicappet og mentalt retarderet. Hun er og har siden sit 14. år været en meget dygtig svømmer og har klaret sig godt inden for handicapidræt, både i Danmark og internationalt.

A blev tildelt førtidspension, da hun fyldte 18 år i oktober 2014, og fik samtidig eller kort herefter også tildelt andre sociale ydelser. Indtil da havde X-kommune efter serviceloven kompenseret hendes forældre for ekstra udgifter som følge af hendes handicap, herunder havde kommunen betalt for, at A kunne have en ledsager med til træningsweekender rundt omkring i Danmark seks gange årligt (56 timer hver gang).

Efter sit fyldte 18. år har A i medfør af lov om social service § 97 af kommunen fået bevilget en ledsagerordning svarende til 15 timer pr. måned (med en opsparingsordning).

Hun har imidlertid først den 1. august 2017 fået bevilget ledsagelse (socialpædagogisk støtte) til svømmestævner.

Landsretten lægger efter bevisførelsen til grund, at hun i den mellemliggende periode på knap tre år er blevet kørt og hentet fra træningsweekenderne af sine forældre/familie eller kørt til et centralt opsamlingssted for svømmerne. På selve træningsopholdene har hun været "alene" sammen med de øvrige svømmere og trænerne, der i et vist omfang har kunnet givet A den nødvendige vejledning.

I samme periode har A også deltaget i stævner og konkurrencer i Danmark og i udlandet, hvortil der ikke var ansøgt om socialpædagogisk støtte.

Om A's trivsel i forbindelse med de træningsweekender, hvor hun har været "på egen hånd", foreligger der kun sparsomme oplysninger. Det er i et kommunalt notat af 14. oktober 2016, der er udfærdiget på baggrund af en samtale med I, der er frivillig svømmetræner for handicappede, blandt andet anført:

"Der er ikke længere fælleskørsel, da de frivillige trænere bor i hhv Århus og Odense. Der er mulighed for, at svømmerne kan sættes på toget, med togpersonale, så bliver de hentet på banegården, og ledsages til svømmesamlingen.

I oplyste, at forældrene laver fælleskørsel, så hver enkelt svømmer ikke bliver kørt alene.

I beskrev A som værende en af de bedste i gruppen, at hun fungerer godt, og er klog. A kan de fleste ting, og fungerer godt i gruppen. I beskrev, at A indtil hun blev 18, havde haft en ledsager med. De har nu oplevet, at A har det svært, når der er forandringer, og at hun der kan reagere voldsomt. A ved heller ikke altid, hvornår man kan sige hvad. A kommer til at tale om voksenting, som de øvrige ikke forstår. Når de siger det til A, stopper hun. Det er I's oplevelse, at A søger voksenkontakt.

I tilkendegav, at der kan være behov for en voksen - men at der ikke er behov for pædagogisk viden. Det er I's opfattelse, at alle kan give A den nødvendige vejledning.

For at være på udtagelsesholdet forventes det, at man selvstændigt kan komme fra a til b, og at man ikke har brug for hjælp til eks. at skære maden ud. Ligeledes skal man kunne være tilstede i nuet."

Herudover har A's mor, D, forklaret, at hun flere gange blev ringet op af trænerne i forbindelse med episoder med A under træningen.

Primo 2019 ophørte A med at have ledsager med til træningssamlingerne, idet Parasport Danmark i november 2018 havde frabedt sig bistanden til blandt andre A.

X-kommunes bevilling af 1. august 2017 til ledsagelse til svømmestævner blev givet, efter at Ankestyrelsen den 29. maj 2017 havde kritiseret, at kommunen havde begået fejl ved ikke at efterleve styrelsens tidligere afgørelse af 6. juli 2016.

Det er A's overordnede synspunkt, at X-kommune har handlet ansvarspådragende ved fejlagtig sagsbehandling, herunder navnlig manglende efterlevelse af Ankestyrelsens afgørelse af 6. juli 2016. Dette har medført et betydeligt ressourceforbrug og betydelige gener for A og hendes familie. A er derfor berettiget til tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, om retsstridige krænkelse "af en andens frihed, fred, ære eller person", eller baseret på en krænkelse af A's "ejendomsret" – ret til at modtage sociale ydelser – efter EMRK, Tillægsprotokol 1, artikel 1.

Landsretten lægger på baggrund af Ankestyrelsens afgørelse af 29. maj 2017 til grund, at det har været en fejl, at A ikke fra sommeren 2016 fik bevilget en socialpædagogisk støtte til en ledsager til at deltage i svømmestævner. På baggrund af den trufne afgørelse kan det formentlig også lægges til grund, at det havde været ønskeligt for A, at hun fra sit fyldte 18. år i 2014 havde modtaget denne støtte.

Uanset at bevisførelsen om A's trivsel på træningssamlingerne har været af begrænset omfang, finder landsretten det på baggrund af kommunens samtale med svømmetræneren i oktober 2016 og A's mors forklaring godtgjort, at A i hvert fald i den første tid efter sit fyldte 18. år kunne have haft glæde af en ledsager på weekenderne.

Efter bevisførelsen findes der imidlertid ikke grundlag for at fastslå, at generne for A har haft et sådant omfang eller været af en sådan karakter, at det har indebåret en krænkelse af hendes selvværd eller omdømme. Der er derfor ikke grundlag for at tillægge A godtgørelse for tort efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1. Efter Menneskerettighedsdomstolens praksis om ret til sociale ydelser er der heller ikke ved kommunens beslutninger sket en krænkelse af

A's ret efter EMRK, Tillægsprotokol 1, artikel 1, og der er således heller ikke baseret på betragtninger om tillægsprotokollen grundlag for tortgodtgørelse.

Med denne begrundelse stadfæster landsretten byrettens dom.

Efter sagens udfald skal statskassen i sagsomkostninger for landsretten betale 30.000 kr. til X-kommune til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb, hovedforhandlingens varighed samt sagens betydning.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A inden 14 dage betale 30.000 kr. til X-kommune. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

De pålagte sagsomkostninger afholdes af retshjælpsforsikringen, subsidiært af statskassen.

Publiceret til portalen d. 22-01-2020 kl. 10:03

Modtagere: Appellant A, Indstævnte X-kommune, Biintervenient

Kommunernes Landsforening, Advokat (L) Søren Skjerbek, Advokat (L)

Sissel Egede-Pedersen, Advokat (H) Mads Krøger Pramming